

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Самсонова Ольга
Инновационная составляющая
развития банков в Украине

Samsonova Olga
Innovative component of banking
development in Ukraine

Інноваційний розвиток економіки є неминучим, якщо в країні існує воля з боку держави (ініціатива створення необхідних умов), тиск з боку науки та зростаюча зацікавленість з боку бізнесу, що у сукупності дає позитивний інноваційний результат, тому наступні покоління будуть більш схильними до інновацій. Фінансову складову ресурсного потенціалу інноваційної економіки визначають банки як генератори її фінансово-кредитного забезпечення. Вони «створюють» гроші для підприємців — новаторів і є джерелом грошового забезпечення інноваційного розвитку економіки, яке сьогодні в Україні обмежено кількістю ресурсів і ефективністю форм організації.

Більшість галузей економіки користуються технологіями, що відстають за ефективністю на 20—30 % від аналогічних із світової практики. Такий розрив є достатнім для прибутковості вкладень без субсидування чи примусового зниження відсоткових ставок за кредитами, потрібні тільки довгострокові гроші. Переваги у виробництві, персоналі, фінансовому інжинірингу дозволять підняти ефективність нововведень на підприємствах малого і середнього бізнесу. Інноваційний розвиток економіки потребує змін і у діяльності банків, формування нової ідеології стійкого банківського бізнесу (sustainable banking) для забезпечення ефективності інновацій, орієнтованого на довгострокову прибутковість, підготовку і формування персоналу, щоб не перекуповувати кадри, участь банків у стратегії розвитку промислових кластерів, використання власного бачення ціни узятих на себе ризиків. А відсутність активних дій держави у розвитку інноваційних виробництв, навпаки, дозволить прогнозувати «втрачене десятиріччя» для розвитку економіки країни.

Участь у інноваційному процесі є запорукою конкурентоспроможності банку, важливим критерієм вважається здатність банку своєчасно впроваджувати інновації. Ділова активність банків повинна забезпечити:

— довгострокове кредитування інвестиційного процесу (у т.ч. моніторинг діяльності та участь у розробці інноваційної стратегії фірми, комерційне застосування інноваційного продукту), але більшість українських банків є слабкими і неспроможні акумулювати достатні кредитні ресурси;

— зниження ціни кредитних ресурсів, яка тісно пов'язана з високими ризиками і низьким рівнем розвитку їх страхування (висока ціна кредитів робить їх не вигідними для підприємств, бо вона містить базову ставку і премію за ризик, який для інновацій є надто високим);

— запровадження внутрішніх банківських інновацій в операційну діяльність і процеси управління (особливо з метою підвищення довіри населення до банків, створення привабливих умов для довготермінових вкладень);

— освітню і наукову підготовку фахівців з інноваційної діяльності для формування ефективної системи банківського обслуговування інноваційного процесу.

Інноваційний процес суттєво торкнувся банківської діяльності і як сфери застосування інновацій (об'єкт) і як фактора (суб'єкт), що сприяє їх впровадженню в економіку. Банкам необхідно бачити нове майбутнє своїх клієнтів, знати бізнес, стан та інфраструктуру ринків, власні переваги і мати свою стратегію розвитку.

Банківські інновації є різними за формою організації та цільовим призначенням. Практика передбачає проведення інноваційної діяльності: 1) орієнтація на сторонні розробки та адаптація іноземних інновацій; 2) самостійні дослідження, розробка і впровадження інноваційних проектів; 3) підтримка зв'язків з НДІ для виконання досліджень і розробки новацій; 4) співпраця з освітніми закладами для формування персоналу, здатного до інноваційного мислення. Для банків України найхарактернішим є адаптація іноземних інновацій, тому банківськими інноваціями вважається новий зарубіжний продукт, новий продукт, що не має аналогів на вітчизняному ринку, нові технології обслуговування. Банківський бізнес та ІТ-індустрія мають тісні зв'язки (клієнт-банк, інтернет-банкінг, телебанк), але є потреба у нових інформаційних системах на основі інтелектуальних технологій, щоб приймати управлінські рішення в ситуаціях з високим ступенем невизначеності та прогнозувати наслідки таких рішень. Такі системи є результатом міжнаукових досліджень, містять різні теорії, можуть бути застосовані фахівцями з рівнем підготовки «освіта — наука — бізнес».

В нових умовах банки повинні задовольняти потреби клієнтів і пропонувати нововведення на стику банківських, страхових і медичних закладів у сфері забезпечення охорони здоров'я населення; створювати соціально-орієнтовані інновації для місцевих громад, щоб поєднати бізнес-цілі з захистом навколишнього середовища при кредитуванні нових виробництв; бути «зеленими» банками, які просувають екологічну ідею в усі сфери життя; розвивати *privat banking*, бо ексклюзивні послуги для заможного клієнта завжди є інноваційними; вдосконалювати кредитне посередництво; конкуренція за клієнтів змушує банки створювати новачки для окремих соціальних груп населення (підлітків, студентів, сімейних пар, бажано і пенсіонерів), з управління депозитними рахунками («кмітливий вкладник») і грошовими потоками (*cash-менеджмент*) тощо.

Стимулювання інноваційного розвитку розвинених країн здійснюється в основному бюджетними засобами: фінансування цільових програм, податкові пільги, дотації. В Україні, де ресурси держави значно обмежені, першочергового значення набуває інноваційність банків, які повинні ефективно перерозподілять фінансові ресурси різних суб'єктів економіки та спрямовувати їх на стимулювання інноваційного розвитку країни.

*Т. А. Соболева, к.э.н., доцент,
доцент кафедри менеджмента,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
e-mail: soboleva_tatiana@mail.ru*

ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОРГАНИЗАЦИЙ: ФАКТОРЫ ВЛИЯНИЯ И АКТИВИЗАЦИИ

**Соболева Тетяна
Інноваційна діяльність
організацій: фактори впливу
і активізації**

**Soboleva Tatyana
Innovation activity
of organizations: factors
of influence and activization**

Разработка и внедрение инноваций уже давно рассматривается теоретиками и практиками бизнеса не только как модный тренд современного управления, но и как реальная возможность создания долгосрочной основы стратегического развития компании [1—4]. Инновации, таким образом, становятся ключевым фа-